

Vergaderjaar 1983–1984

18 136

Verhoging van de alcoholaccijns en afschaffing van de gemeentelijke belasting op sterke drank

Nr. 7

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 25 november 1983

Algemeen

De leden van de fractie van de P.v.d.A. gaan alsnog in op de wijze waarop de effecten van een accijnsverhoging in de raming worden verwerkt. Zij stellen terecht, dat de opbrengst van een accijnsverhoging in de memorie van toelichting bij het desbetreffende wetsontwerp bruto, dat wil zeggen met terzijde laten van eventuele volume-effecten, wordt gepresenteerd. Inderdaad hoeft de aldus weergegeven extra opbrengst niet tot een dienovereenkomstige stijging van de totale opbrengst te leiden, omdat in de raming van de totale opbrengst uiteraard wel rekening wordt gehouden met eventuele volume-effecten. Het is ook juist dat eventuele volume-effecten, aangezien deze ook achteraf niet eenduidig zijn vast te stellen, begrepen zijn in de endogene groei, welke gelijk is aan de totale mutatie in de accijnsopbrengst verminderd met het bruto-bedrag van de accijnsverhoging. Terecht merken deze leden dan ook op dat de opbrengst zoals geraamd in het wetsontwerp niet gelijk hoeft te zijn aan de per saldo resulterende extra opbrengst van de accijnsverhoging. Een en ander is in de memorie van antwoord bij het wetsontwerp tot verhoging van de alcoholaccijns ook betoogd.

Deze leden vervolgen met de vraag of het hanteren van de zogenaamde «bruto-methode» niet betekent dat per saldo voor de schatkist een accijnsverhoging nadeliger kan uitvallen dan het handhaven van het accijnsniveau.

Dit is onzes inziens niet het geval aangezien de presentatie weliswaar «bruto» is, maar uiteraard bij de afweging van de verschillende alternatieven in het kader van een belastingplan rekening wordt gehouden met de mate waarin eventuele volume-effecten kunnen optreden. Voor de vraag inzake de omvang van de volume-effecten van de thans voorgestelde verhogingen menen wij te kunnen volstaan met een verwijzing naar de desbetreffende memories van antwoord.

Wij kunnen geen kwantitatief antwoord geven op de vraag van deze leden in welke mate de in het algemene financiële economische beleid vervatte maatregelen voor het bedrijfsleven een adequate compensatie bieden voor de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen accijnsverhoging voor de direct betrokken bedrijven. Het generieke karakter van de voorgenomen lastenverlichtende maatregelen maakt dit onmogelijk.

Het stemt ons tot voldoening dat de leden van de C.D.A.-fractie van harte instemmen met het streven om in het kader van vrijstelling van 500 liter zoveel mogelijk concurrentievervalsing tegen te gaan. Deze leden vragen zich af of de vrijstelling van 500 liter per onderneming, zoals nu voorgesteld, geheel billijk is en of een benadering waarbij per vestigingspunt waarvoor een slijterijvergunning is afgegeven, een vrijstelling van 500 liter wordt verleend niet voldoende recht doet aan het beoogde uitgangspunt. Mede naar aanleiding van een desbetreffende vraag van de leden van de V.V.D.-fractie merken wij het volgende op.

Tot navordering is besloten om te voorkomen dat kapitaalkrachtige bedrijven vóór de verhoging grote voorraden opslaan en aldus nog geruime tijd produkten kunnen verkopen die niet door de verhoging zijn getroffen. Het bezwaar van navordering ligt in de administratieve kosten en lasten ervan, die vooral bij de kleine zelfstandigen in de detailhandel een bezwaar vormen. Om die reden wordt per persoon een hoeveelheid van 500 liter buiten navordering gelaten. Dat daardoor de kleine winkelier enigszins bevoordeeld wordt ten opzichte van een bedrijf met verscheidene vestigingen, achten wij geen groot bezwaar en gezien de ratio van de faciliteit juist.

De leden van de V.V.D.-fractie zeggen met enige verbazing kennis te hebben genomen van de door ons geraamde extra opbrengst als gevolg van de voorgenomen accijnsverhoging, zulks omdat berekeningen van het betrokken bedrijfsleven een lagere opbrengst voorspellen.

Wij hebben de opvattingen van deze leden met enige teleurstelling vernomen, omdat wij menen in de memorie van antwoord voldoende duidelijk te hebben gemaakt waarom de berekeningen door het bedrijfsleven zeker te pessimistisch zullen blijken. Wij hebben overigens wel kennis genomen van deze berekeningen.

Onder verwijzing naar hetgeen wij over de berekeningen van het bedrijfsleven hebben opgemerkt in de memorie van antwoord, achten wij een overleg met organisaties van het bedrijfsleven, zoals door deze leden gesuggereerd, weinig zinvol. Uiteraard vindt over de uitvoeringstechnische kant van de accijnsverhogingen wel overleg plaats met vertegenwoordigers van de betrokken bedrijfstak.

De vraag van deze leden of het bekend is of de alcoholaccijns in de ons omringende landen het komende jaar wordt verhoogd, moeten wij ontkennend beantwoorden.

Naar aanleiding van de vraag van deze leden over volume-effecten in West-Duitsland na de recente accijnsverhoging aldaar, kunnen wij het volgende meedelen. De alcoholaccijns is in de Bondsrepubliek in een tijdsbestek van twee jaar tweemaal verhoogd met DM 300 per hl absolute alcohol. Het huidige tarief van DM 2550 per hl absolute alcohol dateert van 1 april 1982. Bij navraag op ambtelijk niveau bij het Bundesfinanz-ministerium is vernomen dat in de periode direct na de laatste verhoging een volume-daling ten opzichte van het normale niveau is opgetreden in de orde van grootte van ± 20 percent. Deze daling zou grotendeels de reactie zijn op anticipatie-aankopen in het zicht van de beide elkaar kort opvolgende tariefsverhogingen. Thans is sprake van herstel.

Deze leden vragen of uit onze argumentatie tegen jaarlijkse aanpassingen van het specifieke accijnstarief aan de ontwikkeling van het prijspeil – onder andere een grotere beleidsvrijheid – moet worden afgeleid dat de totale belastingdruk in de toekomst nog meer zal worden verhoogd. Deze gevolgtrekking is niet juist. Het ontbreken van een automatisme heeft alleen tot gevolg dat het tijdstip waarop het tarief eventueel wordt aangepast aan de ontwikkeling van het prijspeil op grond van op dat moment relevante overwegingen kan worden gekozen. Zowel in het systeem van jaarlijkse aanpassingen als bij de nu gevolgde werkwijze bestaat de mogelijkheid van verdergaande verhogingen. Een verschil is echter dat in het systeem van jaarlijkse aanpassingen aan de ontwikkeling van het prijspeil afzonderlijke wettelijke maatregelen nodig zijn indien men die aanpassing wil beperken.

Invoeringsdatum

Wij hebben er kennis van genomen dat de leden van de fractie van de P.v.d.A niet overtuigd zijn door onze argumenten tegen een verschuiving van de ingangsdatum van de accijnsverhoging naar 1 februari 1984. Ook de leden van het C.D.A. behouden te dien aanzien nog twijfels. De leden van deze fracties menen dat de opbrengstderving slechts bescheiden zal zijn aangezien, zoals zij uit de memorie van antwoord begrepen, de accijnsopbrengst van de anticipatie-aankopen ook in 1984 tot uiting komt. Wij wijzen deze leden er evenwel op dat de opbrengst van de anticipatie-aankopen niet als een extra opbrengst in dat jaar mag worden gezien. Anticipatie-aankopen zijn immers in de tijd verschoven aankopen en staan tegenover de terugval die als gevolg van de anticipatie-aankopen enige tijd ontstaat. Beide effecten beïnvloeden de kasopbrengst in 1984 niet. Een maand verschuiving betekent wel een verlies van een maand extra-opbrengst.

De leden van de fractie van de V.V.D. vragen naar de berekening van de opbrengstderving in 1984 van 15 mln. bij een verschuiving van de ingangsdatum naar 1 februari. De opbrengst op transactiebasis in 1984 wordt op 170 mln. geraamd. Indien het verhoogde tarief slechts in elf maanden van toepassing is, wordt die opbrengst, evenals de opbrengst op kasbasis met 1/12 deel verminderd.

Verhoging van de wijnaccijns

Met betrekking tot de vraag van de leden van de fractie van de P.v.d.A. in de komende jaren verdere verhogingen van de alcoholaccijns en van de bieraccijns achterwege te laten, tenzij in Benelux-verband een oplossing wordt bereikt ten aanzien van de wijnaccijns, merken wij het volgende op. Of in 1984 in Beneluxverband overeenstemming bereikt kan worden over een verhoging van de gemeenschappelijke wijnaccijns kunnen wij thans nog niet voorzien. Dit zal mede afhangen van het fiscale beleid en de budgettaire situatie in de partnerlanden. De situatie met betrekking tot de geunificeerde wijnaccijns en daarmee de concurrentieverhouding tussen de verschillende alcoholhoudende dranken zullen wij echter zeer zeker betrekken bij de afwegingen over eventuele toekomstige belastingplannen.

Aangezien geen enkel inzicht bestaat in de termijn waarop een gemeenschappelijke verhoging van de wijnaccijns kan plaats hebben, noch in de mate van de verhoging, kunnen wij niet instemmen met het voorstel van de leden van de V.V.D.-fractie om in afwachting van een eventuele verhoging van de wijnaccijns, de verhoging van de alcoholaccijns op een lager percentage vast te stellen, dan wel de verhoging van de alcoholaccijns uit te stellen tot 1 februari 1984.

De minister van Financiën,
H. O. C. R. Ruding

De staatssecretaris van Financiën,
H. E. Koning